

Sociaal veiligheidsbeleid

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Toelichting begrippen	3
2. Korte beschrijving van onze school	3
3. Onze visie op schoolveiligheid	4
4. Vertaling naar de praktijk	4
5. Samenhang andere beleidsdocumenten	6
6. Taken van de veiligheidscoördinator	6

Inleiding

Sinds augustus 2015 is de 'Wet Veiligheid op school' ingevoerd. De wet heeft als doel dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan en dat scholen zorgen voor sociale veiligheid. Incidenten zoals ongepast gedrag, pesten, (seksuele) intimidatie, diefstal, discriminatie en agressie worden voorkomen. Dat kan door op tijd te signaleren en hier gericht tegen op te treden. In de wet staat dat scholen:

1. Een sociaal veiligheidsbeleid moeten voeren.
2. Een aanspreekpunt moeten hebben waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet.
3. Een jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van kinderen uitvoeren, zodat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

Ad1:

Van scholen wordt verwacht dat ze alles doen wat nodig is om leerlingen een veilige omgeving te bieden. Dit vraagt van scholen dat ze een actief veiligheidsbeleid voeren dat doeltreffend is. Monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen geeft daarover meer informatie. Als resultaten daartoe aanleiding geven, kan de school op basis van deze gegevens het beleid aanpassen.

Ad2:

De veiligheidscoördinator kent vier taken:

- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen als belangenbehartiging.
- Het leveren van een actieve bijdrage aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

Ad3:

Aan de monitoring zijn vanuit de wet eisen gesteld. De school moet ervoor zorgen dat de monitorgegevens voor de inspectie toegankelijk zijn en beschikbaar worden gesteld. Het instrument moet:

- betrouwbaar en valide zijn;
- inzicht geven in de ervaring van leerlingen over de sociale en fysieke veiligheid op school;
- inzicht geven of leerlingen te maken hebben met aantasting van de sociale en fysieke veiligheid;
- inzicht geven hoe het is gesteld met het welbevinden van leerlingen op school;
- gestandaardiseerd, jaarlijks en representatief zijn.

In ons voorliggende veiligheidsbeleid is beschreven op welke wijze CKC de Lichtbaak bovenstaande bepalingen uit de wet vertaalt naar het dagelijks handelen. In dit plan zijn alle verplichte zaken vastgelegd, zodat te allen tijde terug te vinden is wat een gebruikelijke handelwijze is van directie, leerkrachten en andere betrokkenen.

Veranderende omstandigheden of nieuwe inzichten kunnen aanpassingen op de procedures en werkwijzen nodig maken. In ons veiligheidsbeleid zijn verwijzingen opgenomen naar diverse protocollen en beleidsdocumenten. Dit veiligheidsbeleid moet dan ook vooral gezien worden als een raamwerk waarin visie, beleid, procedures en contactgegevens overzichtelijk bij elkaar staan.

1. Toelichting begrippen

In de 'Wet veiligheid op school' worden een aantal begrippen genoemd. Hieronder lichten wij deze begrippen verder toe:

Sociale veiligheid:

Een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen worden aangetast.

Fysieke veiligheid:

Een school is fysiek veilig als er geen sprake is van aantasting van de lichamelijke integriteit. Er wordt geen lichamelijke pijn of letsel toegebracht.

Psychische veiligheid:

Een school is psychisch veilig als er geen sprake is van aantasting van de geestelijke gezondheid. Er wordt geen zoals ongeoorloofde druk en bedreiging, manipulatie etc. uitgeoefend.

Pesten:

Het herhaald ongewenst gedrag waartegen iemand zich niet kan verdedigen en wat in allerlei vormen voorkomt. Van kleinerende opmerkingen tot openlijke kritiek en intimidatie. Van flauwe grappen tot fysiek geweld. Van roddelen tot isolatie en cyberpesten.

Intimidatie:

Iemands gedrag beïnvloeden door hem angst aan te jagen door te dreigen met negatieve gevolgen. Dit kan lichamenlijk geweld betreffen, maar kan ook (non-) verbaal plaatsvinden door het maken van opmerkingen, gebaren en handelingen die het slachtoffer als ongewenst ervaart. Het betreft seksuele intimidatie als de gedragingen, opmerkingen of handeling een seksueel karakter hebben.

Discriminatie:

Er is sprake van discriminatie als leerlingen anders worden behandeld dan anderen op grond van hun afkomst, geslacht, seksuele geaardheid, leeftijd, handicap of chronische aandoening, politieke gezindheid, arbeidsrelatie, arbeidscontract, burgerlijke staat, nationaliteit, godsdienst of levensbeschouwing.

Agressie en geweld:

Hier geldt grofweg een onderverdeling in drie vormen:

- Verbale agressie: uitschelden, schreeuwen of zeer fel in discussie gaan
- Fysieke agressie: schoppen, duwen, slaan, spugen, bijten, vernielen
- Psychische agressie: iemand verbaal of schriftelijk bedreigen, intimideren, chanteren of vernederen, (cyber)pesten.

2. Korte beschrijving van onze school

CCK de Lichtbaak is een school met ongeveer 130 leerlingen. Een team van enthousiaste en betrokken onderwijzend personeel geeft dagelijks invulling aan de uitdaging die het hedendaagse onderwijs vraagt. De school bestaat uit 10 groepen waaronder ook een aantal taalklassen. In de taalklassen krijgen kinderen, die minder dan twee jaar in Nederland zijn, versneld de Nederlandse taal aangeleerd. CCK de Lichtbaak maakt onderdeel uit van het schoolbestuur van CKC Drenthe. CKC de Lichtbaak is een ondernemende school die kinderen binnen een uitdagende leeromgeving onderwijs van hoge kwaliteit biedt, en die kinderen in een veilige leefomgeving, geïnspireerd op Bijbelse waarden, op respectvolle wijze leert omgaan met de ander.

Het team van KCK De Lichtbaak begeleidt de kinderen om toekomstgerichte vaardigheden, moed en vertrouwen te vinden en te gebruiken om de toekomst te ontmoeten en mede vorm te geven.

3. Onze visie op schoolveiligheid

De afgelopen jaren heeft het team van CCK De Lichtbaak aandacht besteed aan een goed pedagogisch klimaat. Veiligheid speelt hier een belangrijke rol in. Veiligheid is immers een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen functioneren op school en om je te kunnen ontwikkelen.

CCK De Lichtbaak heeft ervoor gekozen om te investeren in een stevig positief schoolsysteem, SWPBS (Schoolwide Positive Behavior Support), waarin ook het voorkomen van pesten is opgenomen. Het doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle kinderen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. De leerkrachten zijn geschoold in het hanteren dit systeem. Daarnaast is er een PBS-commissie die beleid schrijft op de sociale en fysieke veiligheid op school en ziet toe op de uitvoering hiervan in de klassen.

Als uitgangspunt geldt dat school een plek moet zijn waar rust heerst, waar leerlingen, personeel en ouders zich thuis voelen en veilig weten. Waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan. Dat betekent concreet:

Voor leerlingen dat zij:

- Sociaal gewenst gedrag vertonen;
- zichzelf mogen en kunnen zijn;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd wordt;
- bij iemand terecht kunnen als er problemen zijn;
- serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers;
- op de hoogte zijn van de duidelijke afspraken over dit alles.

Voor ouders/verzorgers dat zij:

- erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen graag naar school gaan;
- weten dat een prettige omgang wordt bevorderd;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd wordt;
- een open oor kunnen vinden voor problemen;
- weten dat signalen worden opgepakt en problemen aangepakt;
- serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers;
- weten dat er duidelijke afspraken over dit alles zijn, vastgelegd in protocollen rondom schoolklimaat en veiligheid;

Voor personeel en andere medewerkers dat zij:

- met respect bejegend worden door leerlingen, ouders/verzorgers en collega's,
- betrokken worden bij het scheppen van een goede werksfeer;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd wordt;
- ergens terecht kunnen met signalen;
- weten dat signalen worden opgepakt en problemen worden aangepakt;
- duidelijkheid hebben over wat er gebeurt bij calamiteiten;
- weten dat er duidelijke afspraken over dit alles zijn, vastgelegd in protocollen rondom schoolklimaat en veiligheid;

4. Vertaling naar de praktijk

Om uitvoering te geven aan de 'Wet veiligheid op school' hebben zijn er afspraken gemaakt over de toepassing in de praktijk. Belangrijk hierin is het tijdig signaleren en, indien nodig, gericht optreden. Iedereen houdt zich aan de gemaakte afspraken en protocollen. Concreet betekent dit het volgende:

- A. Het personeel van CKC de Lichtbaak heeft een aantal waarden en de daaruit voortvloeiende gedragsverwachtingen met alle groepen en leerlingen afgesproken. Deze nemen we bij de start van het schooljaar door. Deze afspraken worden niet alleen besproken, maar ook geoefend (PBS lessen). Zo weten de leerlingen welk gewenst gedrag van hen verwacht wordt.
- B. Bij SWPBS hoort een lessenserie. Deze lessen zijn gericht op pestpreventie. De lessenserie bestaat uit vaste lessen welke voor elke bouw zijn uitgewerkt. Hierin wordt de reactieketen 'stop, loop,

praat' aangeleerd en geoefend met de hele groep. Er is hierbij aandacht voor het weghalen van de aandacht voor pesten.

- C. Actief toezicht houden is binnen SWPBS een belangrijk item. Als de personeelsleden actief toezien op het toepassen van de geleerde waarden, gedragsverwachtingen en routines door leerlingen wordt het geleerde beter geautomatiseerd. Alle teamleden werken hier aan mee door het geven van reminders, bekrachtigen van goed gedrag en consequent reageren op meldingen van pestgedrag en het herhalen van de gedragslessen bij ongewenst gedrag.
- D. Eens in de twee jaar wordt de **tevredenheidspelling** onder ouders afgenomen. Ouders/verzorgers worden bevraagd over het onderwijs en de werkomstandigheden op onze school, waarbij ook aspecten t.a.v. veiligheid meegenomen worden. De resultaten worden besproken met het team en de medezeggenschapsraad. De input hiervan wordt gebruikt voor het schoolplan en de managementrapportages.
- E. Eens in de vier jaar wordt de **tevredenheidspelling** onder leerlingen en leerkrachten afgenomen. Leerlingen en leerkrachten worden bevraagd over het onderwijs en de werkomstandigheden op onze school, waarbij ook aspecten t.a.v. veiligheid meegenomen worden. De resultaten worden besproken met het team, de leerlingen en de medezeggenschapsraad. De input wordt gebruikt voor het schoolplan en de managementrapportages.
- F. Voor onze personeelsleden geldt een **gedragsprotocol**.
- G. Op onze school wordt pesten niet getolereerd. Het beleid van de school is gericht op het voorkomen van pestgedrag. Wanneer kinderen of ouders/verzorgers melding maken van (mogelijk) pestgedrag, nemen wij dit altijd serieus en gaan in gesprek met de betrokkenen. Ouders/verzorgers ontvangen altijd een terugkoppeling. Wanneer blijkt dat er meer aan de hand is, wordt door ons het **pestprotocol / consequentieplan** gehanteerd en/of schakelen wij een extern deskundige in om ons te ondersteunen.
- H. Tijdens de pauze zijn leerkrachten, in de vorm van **pleinwacht**, zichtbaar op het speelplein aanwezig. De leerkrachten dragen gele hesjes, zodat ze snel herkenbaar zijn. De leerkrachten houden toezicht op de veiligheid van de leerlingen en zijn voor kinderen een aanspreekpunt.
- I. Twee keer per jaar vindt **monitoring van de veiligheidsbeleving** van de leerlingen plaats middels het invullen van de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). Dit is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie. De opbrengsten en vervolgstappen vanuit SCOL vermeldt de leerkracht in het logboek. Deze gegevens worden twee keer per jaar tijdens de groepsbesprekingen besproken met de MIB-er. Daarnaast worden de SCOL-uitslagen besproken in de PBS-commissie. De commissie bespreekt de uitslagen op schoolniveau.
- J. Regelmatig komt het voor dat de kinderen vanuit school met auto's van ouders en/of leerkrachten worden vervoerd. Dit kan voor een excursie of een uitstapje zijn. Voor vertrek worden altijd de nodige zaken besproken en gecontroleerd. Deze afspraken en regels zijn vastgelegd in ons **vervoersprotocol**. Dit protocol is terug te vinden op de website van onze school.
- K. Voor de fysieke veiligheid hebben wij personeelsleden opgeleid tot **bedrijfshulpverlener** (BHV-er). Deze BHV-ers verlenen hulp bij calamiteiten en worden regelmatig bijgeschoold. Onderdeel van de bedrijfshulpverlening is ons **ontruimingsplan**. Het daadwerkelijk ontruimen van het gebouw wordt tenminste tweemaal per jaar geoefend.
- L. Het bieden van een veilige omgeving voor onze leerlingen en personeel vraagt meer dan alleen papieren plannen en protocollen. Dit vraagt om een proactieve houding. Als er goed zicht is op wat er speelt, kunnen de knelpunten gesignaleerd worden en hier beleid op worden geschreven. Een belangrijk instrument hiervoor is de **registratie van incidenten**. In deze registratie wordt pestgedrag en/of lichamelijk letsel vastgelegd. De incidentenregistratie wordt door de leerkrachten ingevuld bij groot- en klein probleemgedrag. Vervolgens analyseren de leerkrachten het probleem en zetten vervolgstappen in. De IB-er en een medewerker van Yorneo hebben hierin een

ondersteunende rol. Elke maand wordt de registratie bekeken en geëvalueerd door de PBS-commissie op schoolniveau. Er wordt kritisch gekeken of er vervolgstappen nodig zijn.

- M. Voorwaarden voor een goede incidentenregistratie is goede communicatie, centrale registratie en analyse van de gegevens. De PBS-commissie, waarvan de veiligheidscoördinator voorzitter is, zijn hier verantwoordelijk voor.

5. Taken van de veiligheidscoördinator

De veiligheidscoördinator is op KCK de Lichtbaak aanspreekpunt voor ouders/verzorgers, leerkrachten en leerlingen wat betreft de sociale en fysieke veiligheid. Voor de leerlingen is het woord veiligheidscoördinator lastig te begrijpen. Daarom is er gekozen om een andere naam te hanteren namelijk: respectjuf/-meester. Deze term past bij SWPBS, waarbij het creëren van een veilige school waarin iedereen met respect met elkaar om gaat centraal staat.

De respectjuf/-meester heeft een vier taken. Deze zijn in dit document beschreven en zullen hieronder nader worden gespecificeerd.

Taak 1 Fungeren als aanspreekpunt voor ouders/verzorgers en leerlingen als belangenbehartiging.

- Kinderen kunnen naar de respectjuf toe gaan als ze zich niet veilig voelen op school.
- Ouders die zich niet gehoord voelen bij de leerkracht van hun kind, mogen de respectjuf vragen om hulp.

Taak 2 Het leveren van een actieve bijdrage aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.

- Als voorzitter van de PBS-commissie ziet de respectjuf toe op het inplannen van jaarlijkse activiteiten rondom sociale veiligheid.

Taak 3 Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.

- De respectjuf is voor leerkrachten een aanspreekpunt als zij hulp nodig hebben bij het waarborgen van de sociale en fysieke veiligheid in hun klas.
- Als voorzitter van de PBS-commissie is de respectjuf actief betrokken bij het beleid rondom de sociale veiligheid op school.

Taak 4 Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

- De respectjuf is voorzitter van de PBS-commissie.
- De respectjuf ziet toe op het uitvoeren van anti-pestbeleid.

BIJLAGEN

- ✓ Het pleinplan
- ✓ Plan positief schoolklimaat
- ✓ Het consequentieplan

Het Pleinplan

<http://360grview.files.wordpress.com/2014/02/logo-cog.png>

Inhoudsopgave

Hst 1. Van plein naar klas, van klas naar plein	3
1.1 Het plan	3/4
1.2 De gedragsverwachtingen die horen bij het van buiten naar binnen gaan en het van binnen naar buiten gaan	4
1.3 Het aanleren van gewenst gedrag	
1.4 Het bekrachtigen van gewenst gedrag	5
1.5 Duidelijke consequenties voor ongewenst gedrag	5
	5/6
Hst 2. Buitenspelen tijdens de pauzes	7
2.1 Er zijn heldere gedragsverwachtingen voor het gedrag	7
2.2 Gedragsverwachtingen zijn herkenbaar en duidelijk gevisualiseerd	7
2.3 Het aanleren van gewenst gedrag	7
2.4 Het bekrachtigen van gewenst gedrag	7
2.5 Duidelijke consequenties voor ongewenst gedrag	8
Hst 3. Toezicht houden op het plein	9
3.1 Toezicht op het plein	9
3.2 Actief toezicht houden op het plein	9
Hst.4 Het bevorderen van positief spelgedrag op het plein	10
4.1 Het spelplan	10

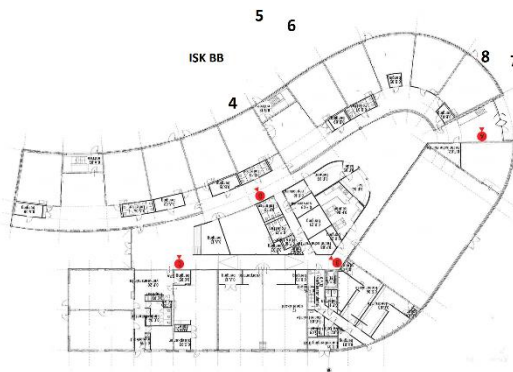
Hst 1. Van plein naar klas, van klas naar plein

1.1 Het plan

“Van plein naar klas van klas naar plein.”

Voor schooltijd:

- Om 8.05 uur gaat de pleinwacht naar buiten.
- De pleinwacht draagt een herkenbaar Pleinwachthesje.
- Om 08.10 gaan de deuren van de school open en kunnen de kinderen met hun ouders naar binnen.
- Om ongeveer 08.13 gaat de bel, zodat de kinderen weten dat ze naar hun klas moeten.

- Ondersteunend personeel ziet toe op een ordelijk verloop bij de toegangen.
- We doen onze jas in de luizentas en zetten onze tas recht op de plank.
- De leerkracht staat bij de deur en geeft de kinderen een hand.
- We lopen rustig de klas in en gaan direct naar onze werkplek.
- We pakken ons leesboek of ander afgesproken werk.

Pauze:

- De kinderen lopen via de PBS afspraken vanuit het lokaal naar de gang om hun jas te pakken en lopen rustig naar buiten.
- Wanneer kinderen buiten zijn, blijven ze buiten. Alleen voor de WC kan gevraagd worden om naar binnen te gaan.
- Leerkrachten halen om de beurt hun koffie wanneer alle leerkrachten buiten zijn.
- De pleinwacht draagt een herkenbaar PBS-hesje.
- Wanneer de bel gaat verzamelen de groepen zich op de afgesproken wijze.
- We gaan groep voor groep naar binnen met de leerkracht voorop.
- We doen onze jas in de luizentas.
- We lopen rustig de klas in en gaan direct naar onze werkplek.

Na schooltijd:

- De Leerkrachten van groep 1/2 lopen met hun groep gezamenlijk naar de deur om naar huis te gaan. Kinderen laten weten wanneer ze hun ouder/verzorger zien.
- Leerkrachten van groep 3 t/m 8 lopen met de kinderen mee naar de buitendeur.

Naar eigen inzicht

1.2 De gedragsverwachtingen die horen bij het van buiten naar binnen gaan en het van binnen naar buiten gaan

	Respect	Verantwoordelijkheid	Waardering
Schoolbreed	<ul style="list-style-type: none"> • Ik houd rekening met een ander • Ik noem iemand bij zijn naam • Ik luister naar volwassenen • Ik gebruik net taalgebruik 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik los problemen zelf op en vraag hulp als dat nodig is • Ik gebruik materiaal waarvoor het bedoeld is 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik ben aardig voor een ander • Ik geef een ander complimenten • Ik benoem wat ik leuk vind • Ik help een ander • Ik bedank een ander
Schoolplein	<ul style="list-style-type: none"> • Ik houd mij aan de regel "Stop = stop" 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik stop met spelen en ruim op als de bel gaat • Ik sta op de afgesproken plek • Ik loop twee aan twee naar binnen achter juf of meester aan 	

Gangen, trappen, ingangen	<ul style="list-style-type: none"> • Ik praat met een zachte stem • Ik ben stil op de trap (groep 7 en 8) • Ik wacht op mijn beurt bij de kapstok 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik loop twee aan twee naar binnen achter juf of meester aan • Ik veeg mijn voeten bij binnenkomst • Ik loop rustig en rechts op de trap 	
----------------------------------	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Ik hang mijn regenpak onder de trap • Ik doe mijn jas in de luizenzak • Ik doe de gymtas achter de zak • Ik zet de fruittas op de plank 	
--	--	--	--

1.3 Het aanleren van gewenst gedrag

In het PBS-jaarplan staat gepland waarop de gedragsverwachtingen voor het naar binnen en buiten gaan worden geoefend met de leerlingen. Dit oefenen gebeurt buiten op het speelplein en in de gangen. Voor leerlingen of groepen die problemen hebben met gewenst gedrag bij het naar binnen en naar buiten gaan worden deze lessen extra herhaald.

1.4 Het bekrachtigen van gewenst gedrag

De leerkracht bevordert het gewenste gedrag bij het naar binnen en buiten gaan door het geven van complimenten bij gewenst gedrag van de leerling. De leerkracht richt zich extra op positief gedrag van de leerlingen bij het naar binnen en buiten gaan. Dit kan de leerkracht ook doen door de leerling, die gewenst gedrag vertoont te verrassen met een muntje (token), op deze manier vergroot het gewenste gedrag bij het naar binnen en buiten gaan. De gedragsverwachtingen die gelden bij het naar binnen en buiten gaan worden bekrachtigd door de leerkracht.

Wauw, knap zeg! Wat kunnen jullie rustig op de trap lopen.

1.5 Duidelijke consequenties voor ongewenst gedrag

Ongewenst gedrag bij het naar buiten en naar binnen gaan wordt op eenduidige wijze gecorrigeerd. De leerkrachten zorgen dat zij goed op de hoogte zijn van de feiten van een incident wanneer hij/zij ingrijpt. CKC de Lichtbaak heeft een schoolbrede aanpak bij ongewenst gedrag:

Reactieprocedure

Stap 1: Loop naar de leerling toe en vraag de leerling naar de geldende gedragsverwachting.

*De leerling geeft het juiste antwoord en stelt zijn gedrag bij: **geef een compliment!***

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 2a.

Stap 2 a: Vertel de leerling wat de gedragsverwachting is en vertel de leerling wat hij nu moet doen.

Stap 2b: Loop weg en wacht 10 seconden.

*De leerling stelt zijn gedrag bij: **geef een compliment!***

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 3.

Stap 3: Benoem het ongewenste gedrag, benoem de afspraak en geef een keuze.

*De leerling stelt zijn gedrag bij: **geef aan dat de leerling een slimme keuze heeft gemaakt!***

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 4a.

Stap 4a: Benoem de consequentie die volgt.

Stap 4b: Loop weg

Stap 5: Vul de gedragsregistratie in.

Hst 2. Buitenspelen tijdens de pauzes

Het bevorderen van positief gedrag tijdens vrije situaties op het speelplein doen wij door actief toezicht te houden en door het toepassen van de drie basiselementen van PBS. Daarnaast wordt gedrag positief gestimuleerd door het spelplan en door speciale interventies op het speelplein voor leerlingen die moeite hebben met vrije situaties.

De drie basiselementen van PBS op CKC de Lichtbaak tijdens het buitenspelen zijn:

2.1 Er zijn heldere gedragsverwachtingen voor het gedrag

	Respect	Verantwoordelijkheid	Waardering
Schoolbreed	<ul style="list-style-type: none"> Ik houd rekening met een ander Ik noem iemand bij zijn naam Ik luister naar volwassenen Ik gebruik net taalgebruik 	<ul style="list-style-type: none"> Ik los problemen zelf op en vraag hulp als dat nodig is Ik gebruik materiaal waarvoor het bedoeld is 	<ul style="list-style-type: none"> Ik ben aardig voor een ander Ik geef een ander complimenten Ik benoem wat ik leuk vind Ik help een ander Ik bedank een ander
Schoolplein	<ul style="list-style-type: none"> Ik speel sportief samen Ik houd mij aan de regel "Stop = stop" Ik houd me aan de spelregels 	<ul style="list-style-type: none"> Ik spreek duidelijke spelregels af Ik stop met spelen en ruim op als de bel gaat Ik sta op de afgesproken plek Ik loop twee aan twee naar binnen achter juf of meester aan 	

2.2 Gedragsverwachtingen zijn herkenbaar en duidelijk gevisualiseerd

De drie basiswaarden en de gedragsverwachtingen voor het speelplein hangen bij de buitendeuren. De pleinwacht is duidelijk herkenbaar voor de leerlingen doordat zij pleinwacht hesjes dragen. Er gaat een belsegnaal dat aangeeft dat de pauze voorbij is.

2.3 Het aanleren van gewenst gedrag

In het PBS-jaarplan staat gepland waarop de gedragsverwachtingen voor het speelplein worden geoefend met de leerlingen. Dit oefenen gebeurt buiten op het speelplein. Voor leerlingen of groepen die problemen hebben met gewenst gedrag op het speelplein worden deze lessen extra herhaald.

2.4 Het bekrachtigen van gewenst gedrag

De pleinwacht bevordert het gewenste gedrag op het schoolplein door het geven van complimenten bij gewenst gedrag en positief spelgedrag van de leerling. De pleinwacht richt zich extra op positief gedrag van de leerlingen op het schoolplein. Dit kan de pleinwacht ook doen door de leerling, die gewenst gedrag vertoont te verrassen met een muntje (token), op deze manier vergroot het gewenste gedrag bij het buitenspelen. De gedragsverwachtingen die gelden op het schoolplein worden bekrachtigd door de pleinwacht.

Blz.7

2.5 Duidelijke consequenties voor ongewenst gedrag

Ongewenst gedrag op het schoolplein wordt op eenduidige wijze gecorrigeerd. De pleinwachten zorgen dat zij goed op de hoogte zijn van de feiten van een incident wanneer hij/zij ingrijpt. CKC de Lichtbaak heeft een schoolbrede aanpak bij ongewenst gedrag:

De reactieprocedure (zie Hfst 1.5)

Gedragsincidenten waarbij een consequentie volgt, worden door de pleinwacht geregistreerd via het Gedragsincidenten actueel formulier in Teams. En het wordt gemeld bij de leerkracht van het kind.

Hst 3. Toezicht houden op het plein

3.1 Toezicht op het plein

Tijdens de pauzes zijn de leerkrachten aanwezig van de groepen die buiten spelen.

Er is ook een rooster voor pleinwacht voor schooltijd en tussen de middag. De pleinwacht is dan aanwezig van 08.05 – 08.15.

3.2 Actief toezicht houden op het plein

De pleinwacht houdt actief toezicht door onderling te verdelen wie welk deel van het plein voor zijn/haar rekening neemt tijdens het toezicht houden.

De pleinwacht loopt constant rond, zodat de leerlingen de indruk krijgen dat de pleinwacht overal is. Dit zorgt ervoor dat er meer contact is met alle leerlingen op het plein en dat er direct bekrachtigd of gecorrigeerd kan worden.

De route die de pleinwacht loopt op het speelplein is willekeurig en onvoorspelbaar. Er wordt zoveel mogelijk toezicht gehouden op alle ruimtes van het speelplein.

De elementen die ingezet worden bij het actief toezicht houden zijn:

	Element	Componenten
1	Bewegen	<ul style="list-style-type: none"> • Constant rondlopen • Volgens een willekeurige route • Met extra aandacht voor probleemgebieden
2	Rondkijken	<ul style="list-style-type: none"> • Constant rondkijken • Letten op zowel gewenst als ongewenst gedrag • Met extra aandacht voor probleemgebieden
3	Positief contact	<ul style="list-style-type: none"> • Vriendelijke, behulpzame, open houding • Proactief, straalt zekerheid uit • Reageert op veel gebeurtenissen
4	Positieve bekrachtiging	<ul style="list-style-type: none"> • Direct • Passend bij gedrag • Reageert op veel gebeurtenissen

5	Educatieve correcties	<ul style="list-style-type: none"> • Direct • Passend bij gedrag • Concreet taalgebruik: neutraal • Specifiek voor dat gedrag
---	-----------------------	--

6	Direct en consequent uitvoeren van de consequenties	<ul style="list-style-type: none"> • Neutrale, zakelijke houding • Niet verwijtend, niet scherp • Consequent • Eerlijk, niet naar willekeur
7	We nemen als team besluiten op basis van feiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteund door management • Gegevens over interventie verzamelen en analyseren • Maakt deel uit van een gedragsondersteuningsprogramma op schoolniveau

Hst. 4 Het bevorderen van positief spelgedrag op het schoolplein

4.1 Het spelplan

De pleinwacht zorgt er bij de start van de pauze voor dat leerlingen die moeite hebben om tot spel te komen even geholpen worden om een spel op te starten. Tijdens het rondlopen daagt de pleinwacht de leerlingen ook uit tot spel waar dit nodig is. Daarnaast wordt positief spel bekrachtigd door de pleinwacht

Afspraken:

- a) Voetballen wordt alleen gedaan in de voetbalbak. Kinderen spelen 2 tegen 2 en wisselen door als:
  - 0 Er bij hun gescoord is.
  - 0 Iemand van jouw team de bal uit de bak trapt.
  - 0 Je drie keer achter elkaar gescoord hebt.
- b) Op het plein mag er met de bal gespeeld worden, mits er alleen met de handen gespeeld wordt.
- c) Het speelmateriaal van de kleuters: fietsjes/steppen/karren is alleen voor groep 1/2. De banden, zandbak speelgoed en dekens kunnen door elke groep gebruikt worden.
- d) PAD en Time out plekken: kinderen kunnen op de boomstammen bij het raam gaan zitten voor de PAD en Time out plekken.

Pad plek

Probeer anders te denken

Hier ga je zitten als je wilt stoppen wanneer het niet lukt om mee te doen. Op de **Pad plek** laat iedereen jou met rust.

Oorzaak kan zijn omdat:

- Je verdrietig bent.
- je niet goed tegen winst en verlies kunt.
- Je wordt geklierd of gepest.
- Je boos bent omdat een oefening niet lukt.

Als je denkt dat het lukt, mag je altijd weer meedoen. Dit hoef je niet te vragen.

Je blijft altijd op het plein!

TIME OUT

Hier kom je te zitten (consequentie van je gedrag of keuze) wanneer je niet volgens de afspraken mee kan doen met de pauze.

- Direct, zonder waarschuwing bij gevaarlijk, agressief opstandig gedrag.
- Na waarschuwing nog steeds niet volgens afspraak mee kunnen doen met de pauze.
- Na eigen keuze "aan de kant zitten of meedoe volgens de afspraken van de pauze.

Dit is een plek om af te koelen en na te denken over hoe je evt. de rest van de pauze weer mee kan doen.

Je krijgt na 5-10 minuten van de pleinwacht alsnog de keuze om weer mee te kunnen doen met de les.

Kom je voor de tweede keer in de pauze in de time out dan betekent het dat de pauze voorbij is en word je naar binnen gestuurd.

Plan positief schoolklimaat

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Positief schoolklimaat door duidelijke gedragsverwachtingen

Hoofdstuk 2: Positief schoolklimaat in openbare ruimtes

Hoofdstuk 3: Positief schoolklimaat in de klas

Hoofdstuk 4: Positief schoolklimaat op het plein

Hoofdstuk 5: Sociale redzaamheid en Pestpreventie

Hoofdstuk 1

Positief schoolklimaat door duidelijke gedragsverwachtingen.

1.1 Matrix

We hebben schoolbreed duidelijke gedragsverwachtingen opgesteld voor de openbare ruimtes en in de klas (zie matrixen). Door duidelijke gedragsverwachtingen te formuleren weten de kinderen welk gedrag er van hen verwacht wordt. De gedragsverwachtingen worden visueel gemaakt in elke ruimte. Iedere week wordt er in elke klas een les gegeven in goed gedrag. Zo krijgen de kinderen de gedragsverwachtingen aangeleerd. Deze lessen zijn te vinden in de PBS map in elke groep.

Hoofdstuk 2

Positief schoolklimaat openbare ruimtes

2.1 Het bekrachtigen van gewenst gedrag in de openbare ruimtes door middel van het geven van complimenten

De leerkracht geeft complimenten aan de leerlingen zodra ze gewenst gedrag vertonen. Het heeft een positief effect als de leerling gecompimenteerd wordt op het goed naleven van de gedragsverwachtingen die ze hebben geoefend in de lessen goed gedrag. Bij een kind die veel ongewenst gedrag vertoont, is het goed om juist complimenten te geven zodra hij of zij maar eventjes gewenst gedrag laat zien. Gewenst gedrag wordt bevorderd door veel complimenten te geven voor het gewenste gedrag en het ongewenste gedrag te negeren.

2.2 Het bekrachtigen van gewenst gedrag door middel van het beloningssysteem

Op De Lichtbaak hebben wij een beloningssysteem schoolbreed ingezet. Dit is extra positieve aandacht voor het gewenst gedrag. Hier gebruiken wij muntjes voor. Iedereen die binnen De Lichtbaak werkzaam is kan bij het zien van gewenst gedrag een muntje uitdelen aan kinderen. In de klas wordt samen besproken voor welke 3 groepsbeloningen ze kunnen sparen. Wanneer een kind een muntje heeft gekregen mag het kind zelf kiezen voor welke van de drie beloningen hij kiest. Dit doet het kind door het muntje in 1 van de drie bakjes te stoppen.

Wanneer krijgen de kinderen een groepsbeloning?

Groep 1 en 2: 30 muntjes

Groep 3 en 4: 40
 Groep 5 en 6: 50 muntjes
 Groep 7 en 8: 60 muntjes

Taalklassen:

Groep onderbouw: 20 muntjes
 Groep middenbouw: 25 muntjes
 Groep bovenbouw: 25 muntjes

Het streven is om elke dag ongeveer 5 muntjes uit te delen.

Hoe wordt de groepsbeloning gekozen?

Uit onderstaande lijst kunnen de beloningen worden gekozen. De groep spreekt samen met de leerkracht af op welke wijze dit gebeurt.

Periode 1 (augustus t/m januari)	Periode 2 (februari t/m juli)
<ul style="list-style-type: none"> • Iets langer buiten spelen. • Een spelletje doen met de hele klas. • Een filmpje kijken. • Samen tekenen op een heel groot vel. • Een quiz. • De leerkracht leest voor. • Allemaal een sticker. • Thee drinken met wat lekkers in de klas. • Extra tijd voor tekenen of knutselen. • Samen een spel bedenken voor gymnastiek (in overleg met de vakleerkracht) • Allemaal op kauwgom kauwen tijdens de les. • Anders nl ..... • Bakken met meester Rudolf • Zelf kiezen naast wie je zit 	<ul style="list-style-type: none"> • Moppen vertellen. • Een extra muziek/drama activiteit. • Allemaal met een gekleurde pen schrijven. • Muziek aan in de klas bij een bepaalde les. • Buiten stoepkrijten. • Samen een lange slinger maken. • Een kaartje voor de ouders maken dat het goed is gegaan op school. • De leerkracht trakteert op iets <u>gezonds</u>. • Spelletjes doen die de kinderen zelf meenemen van huis. • Samen een spel bedenken voor gymnastiek (in overleg met de vakleerkracht) • Anders nl .....

Extra voor groep 1 t/m 3:

<ul style="list-style-type: none"> • Dansje bij een lied op het digibord. • Spel met handpoppen door de juf. • Verkleed op school komen. • Knuffeldag 	<ul style="list-style-type: none"> • Naar het speeltuintje tijdens buitenspelen. • Buiten spelen in de sneeuw met sleetjes etc. • Bellen blazen.
---	---

NB. Als richtlijn houden we aan dat een groepsbeloning 10 tot maximaal 15 minuten duurt.

Hoofdstuk 3 Positief schoolklimaat in de klas

3.1 Hoe bevordert de leerkracht het positieve schoolklimaat in de klas?

De leerkracht:

- verheldert gedragsverwachtingen per onderwijssituatie
- visualiseert belangrijke gedragsverwachtingen per situatie
- geeft wekelijks minimaal 1 les in goed gedrag en oefent gewenst gedrag, wanneer gedragsverwachtingen nog niet beheerst worden
- geeft feedback op gewenst gedrag gekoppeld aan de gedragsverwachtingen: 4:1
- deelt muntjes uit gekoppeld aan de gedragsverwachtingen
- koppelt complimenten regelmatig aan de waarden van de school: respect, verantwoordelijkheid en waardering
- minimaliseert de aandacht voor ongewenst gedrag
- corrigeert ongewenst gedrag volgens de reactieprocedure en hanteert de consequenties op ongewenst gedrag volgens schoolafpraak
- de klas is geordend
  - De klas is ingericht volgens de schoolafspraken
  - De leerkracht staat model
  - De leerkracht plant dagelijks minimaal 1x een moment waarop gekeken wordt welke beloning voor staat

3.2 Hoe bevordert de leerkracht de groepsvorming in de klas?

De leerkracht:

- stimuleert dat leerlingen in een groepsgesprek vragen stellen aan elkaar
- de leerkracht laat, waar dat past, verschillende meningen aan bod komen en benadrukt het positieve daarvan
- de leerkracht stimuleert dat leerlingen duidelijk vertellen
- de leerkracht stimuleert dat leerlingen goed luisteren naar elkaar
- stimuleert dat leerlingen zichzelf en elkaar motiveren aan de gedragsverwachtingen te voldoen
- bekrachtigt openheid van leerlingen rondom gevoelens
- geeft leerlingen gelegenheid te 'passen'
- vermijdt oordelen over gevoelens: ook negatieve gevoelens mogen er zijn
- stimuleert leerlingen elkaar te ondersteunen als iemand iets niet durft of bang is
- stimuleert empathie bij leerlingen: 'oog hebben voor elkaar', 'in elkaars schoenen gaan staan'
- stimuleert dat leerlingen elkaar helpen bij eenvoudige conflicten
- stimuleert onderlinge tolerantie en acceptatie van verschillen + staat hierin model

Om een regel goed te kunnen onthouden kun je credo's gebruiken. Als je een goed credo hebt, deel het met anderen

- binnen is een loopgebied, buiten hoeft dat lekker niet
- Hoor je de bel, dan stop je het spel
- Mieke vraagt aan de Marskramer voor ideeën

3.3 Hoe zorgt de leerkracht dat leerlingen gehoord en gezien worden?

De leerkracht:

- creëert een veilig en positief groepsklimaat, waarin ieder kind zichzelf kan zijn
- geeft alle kinderen het gevoel dat ze gehoord en gezien worden
- geeft kinderen een stem
- luistert actief naar kinderen

- toont waardering en respect voor elke leerling
- laat zien dat hij of zij (ook) van de leerling wil leren
- herkent (non-verbale) signalen van leerlingen en reageert daar op
- zorgt dat de verschillende achtergronden van de leerlingen of van onze samenleving terug te vinden zijn in het lokaal (cultuur, huidskleur)
- laat leerlingen over zichzelf vertellen: specifieke hobby maar ook allergie, handicap.
- geeft leerlingen de gelegenheid om een bijdrage aan de klas te leveren die verschillen tussen kinderen benadrukt.
- waardeert verschillen als hij of zij ze ziet: *'Ik vind het leuk om te zien hoe verschillend jullie er allemaal uitzien'*
- maar benadrukt ook de overeenkomsten, met name tussen kinderen die op een bepaalde manier sterk van elkaar verschillen
- evalueert na of tijdens een kringgesprek regelmatig de communicatie door bijvoorbeeld:
  - een leerling die iets verteld heeft te vragen wie er goed naar hem geluisterd heeft en hoe hij dat weet
  - leerlingen te vragen of ze vinden dat iemand iets goed verteld heeft, wat wel, wat niet en waarom
- de eigen communicatie (luisteren, uitleggen, vragen stellen) te laten evalueren door de leerlingen
- zelf leerlingen te noemen die goed gecommuniceerd hebben en concreet te benoemen wat ze goed deden
- Elke leerling krijgt 1x per jaar iets over complimenten in het rapport. Deze complimenten zijn gegeven door groepsgenoten.
  - Toffe peer
  - Je kan, je bent, je hebt
  - Zonnetje van de week
  - Pluim

3.4 Tips om het positieve schoolklimaat in de klas te vergroten

- Een verrassingsbriefje, kaartje verstopten: leg zo nu en dan een verrassingsbrief of kaartje neer; in de schooltas, in de jaszak van een leerling om positief gedrag te stimuleren.
- Stuur zo nu en dan een positief bericht naar huis (minimaal 2x per jaar)
- Complimenten spel: plak op de rug van de kinderen een a4 papier en laat ze bij ieder kind een compliment op schrijven. Na afloop heeft ieder kind een a4 met complimenten van klasgenoten uit de klas.
- Kind van de week: iedere week staat er een leerling in het zonnetje, maak een complimentenblad, laat vertellen over talenten, geef wat extra klusjes en aandacht, enz.
- Wie is de mol? Een leerling krijgt een voorwerp in zijn vak zonder dat de rest het weet. Deze leerling geeft de hele dag door complimenten.

Hoofdstuk 4

Positief schoolklimaat op het schoolplein

4.1 Het bekrachtigen van gewenst gedrag bij het buitenspelen in de pauzes.

De pleinwacht bevordert het gewenste gedrag op het schoolplein door het geven van complimenten bij gewenst gedrag en positief spelgedrag van de leerling. Dit kan de pleinwacht ook doen door de leerling, die gewenst gedrag vertoont te verrassen met een muntje (token), op deze manier wordt het gewenste gedrag bij het buitenspelen bevorderd. De gedragsverwachtingen die gelden op het schoolplein worden bekrachtigd door de pleinwacht. Positief gedrag wordt ook vergroot door extra aandacht aan de leerling te besteden. Tijdens het buitenspelen is er voldoende gelegenheid om even een extra praatje te maken met een leerling.

4.2 Het bevorderen van positief spelgedrag op het schoolplein

De pleinwacht zorgt er bij de start van de pauze voor dat leerlingen die moeite hebben om tot spel te komen even geholpen worden om een spel op te starten. Tijdens het rondlopen daagt de pleinwacht de leerlingen ook uit tot spel waar dit nodig is. Daarnaast wordt positief spel bekrachtigd door de pleinwacht. Ook even meedoen door de leerkracht stimuleert het spel van de leerlingen. Gedurende het jaar verzorgt de vakleerkracht gymnastiek een aantal lessen waarbij de kinderen activiteiten aangeleerd worden die zij kunnen doen op het schoolplein.

Hoofdstuk 5 Sociale redzaamheid en Pestpreventie

5.1 Sociale redzaamheid

Groep 1 en 2: We vullen gedurende het school jaar enkele keren het Ontwikkelingsvolgmodel in. Hierin volgen we o.a. de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuters. We laten de kinderen sociaal gedrag oefenen in allerlei spelsituaties en spelen gedragssituaties voor. Elke week geven we een PBS les.

Groep 3 t/m 8: We vullen twee keer per jaar de SCOL in en de kinderen vanaf groep 6 vullen de LeerlingSCOL in. De resultaten worden door de leerkrachten bekeken en eventueel besproken met de MIB-er. Klassikale en individuele vervolgstappen worden vermeld op het tabblad 'sociale redzaamheid' in het logboek. Elke week geven we een PBS of SOVA les passend bij de behoefte van de groep. We gebruiken o.a. materialen uit de SOEMO en andere SOVA mappen.

5.2 Pestpreventie: De Stop-loop-praat methode

Pestpreventie in het groene basisniveau van PBS gaat uit van drie stappen als reactie op pesten: 'stop', 'loop weg' en 'praat'. In het team is afgestemd welk gebaar we daarbij hanteren.

Bij 'Stop' wordt een handgebaar gebruikt waarbij de hand op borsthoogte wordt gehouden en de vingers recht omhoog gestrekt zijn. Daarbij wordt de adem laag gebracht en stevig 'Stop' gezegd.

De leerlingen leren in de pestpreventielessen hoe zij dit kunnen doen. Er wordt aandacht besteed aan stevig staan, stevig stop zeggen en het goede handgebaar.

Wanneer dit niet het gewenste effect heeft en het pesten gaat door, leren we de leerlingen door te gaan naar de tweede stap: 'loop'. Daarbij is het vooral de bedoeling de aandacht voor het pesten weg te halen, net als de kaars waar geen zuurstof meer voor is, zodat het pestgedrag stopt. We leren de

leerlingen stevig staan, met de adem in hun buik, kin is recht naar voren, borst ietsje vooruit, schouders ontspannen laten hangen en armen ontspannen laten mee zwaaien. De leerling kijkt zelfverzekerd naar de ander, stapt gecentreerd weg, blijft de ander aankijken en zodra de ander uit het gezichtsveld is, lopen ze weg.

Mocht blijken dat het pesten niet stopt, dan is de derde reactie: 'praat' van toepassing. De leerling gaat dan naar een volwassene toe en vraagt om hulp voor het oplossen van het probleem.

Degene die ongewenst gedrag vertoont kent deze drie stappen stop-loop-praat ook en heeft dus twee keuzemomenten om er voor te kiezen zelf te stoppen, gaat de leerling door totdat de ander leerling naar de leerkracht stapt en praat, dan is dit grensoverschrijdend gedrag.

Medeleerlingen hebben ook een verantwoordelijkheid als toeschouwer. Volgens dezelfde routine stop-loop-praat ondersteunt de toeschouwer de 'gepeste' leerling. Ook de toeschouwer kan de leerling steunen door ook 'stop' te roepen, vervolgens indien nodig met de 'gepeste leerling' mee uit de situatie te lopen en zelfs uiteindelijk mee naar de leerkracht te gaan om te praten.

De toeschouwer, de omstander, heeft een steunende rol, die in dit proces erg belangrijk is.

De woorden 'pester' en 'gepeste' zetten we hier tussen haakjes. Wij benoemen dit gedrag en degene die het uitvoert niet als zodanig. Wij hanteren het motto: 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'. Dus als wij als leraren veelvuldig het woord pesten noemen schenken we aandacht aan wat we juist niet willen zien. PBS schenkt aandacht aan gedrag wat we juist wel willen zien, positief gedrag wordt daarom beloond: een goede stop-loop-praat routine, je medeleerling ondersteunen als toeschouwer, op tijd stoppen met ongewenst gedrag is op onze school een compliment waard! In de pestpreventielessen wordt niet gesproken over pesten, maar over niet respectvol of ongewenst gedrag.

Hoofdstuk 6 Veiligheid

6.1 De veiligheidscoördinator

Op CKC de Lichtbaak zijn 2 veiligheidscoördinatoren waar kinderen naar toe kunnen op het moment dat ze zich ergens onveilig of niet prettig bij voelen. Deze leerkrachten worden de respect-juf/meester genoemd.

De leerling moet bij ongewenst gedrag eerst de stop-loop-praat procedure hebben gevolgd. Bij de stap praat wordt eerst de eigen leerkracht aangesproken. Wanneer de kinderen het gevoel hebben dat de eigen leerkracht geen tijd heeft of ze willen graag praten met iemand die er iets verder vanaf staat, dan kunnen ze een afspraak maken met de veiligheidscoördinator. Ook kunnen ze bij deze persoon terecht wanneer er een andere situatie aan de hand is, waarbij ze zich niet prettig of veilig voelen. Deze coördinator is iemand vanuit de PBS-commissie. Zie voor meer informatie het sociaal veiligheidsbeleid plan.

Het Consequentieplan

Inhoudsopgave

Hst 1. Ongewenst gedrag

- 1.1 Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag?
- 1.2 Klein probleemgedrag en grootprobleemgedrag

Hst 2. De aanpak van ongewenst gedrag

- 2.1 Hoe reageren wij op ongewenst gedrag?

Hst. 3. Consequenties bij probleemgedrag

- 3.1 Consequenties
- 3.2 Schorsing en verwijdering

Hoofdstuk 1. Ongewenst gedrag

1.1 Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag?

Daaronder verstaan wij gedrag dat niet voldoet aan de gedragsverwachtingen en de waarden, verantwoordelijkheid, respect en waardering. De waarden en gedragsverwachtingen hebben wij in de matrix verwerkt en wordt de kinderen in lessen aangeleerd. Het gaat om gedrag dat met een beroep op de verwachtingen hersteld kan worden door positieve bekrachtiging. Bij herhaling van het ongewenste gedrag volgt een consequentie.

1.2 Klein probleemgedrag en groot probleemgedrag

Het ongewenste gedrag wordt onder verdeeld in klein probleemgedrag en groot probleem gedrag.

Onder klein probleem gedrag verstaan wij het volgende:

- Onacceptabel taalgebruik
- uitschelden
- liegen/bedrog/spieken
- obscene gebaren
- Ruzie
- Plagen
- Ongehoorzaam/tegendraads
- Moedwillig verstoren van activiteit
- Misbruik van materiaal
- Onacceptabele kleding
- Onacceptabel gebruik van digitale middelen

Onder groot probleem gedrag verstaan wij het volgende:

- Verbale agressie(dreigen)
- Pesten
- Vechten
- Fysieke agressie(eenzijdig)
- Filmen en foto's maken zonder toestemming
- Seksuele intimidatie
- Gebruik/bezit van tabak/drugs/alcohol
- Ongeoorloofd verblijf buiten schoolterrein
- Spelen met vuur
- Materiele vernieling/vandalisme
- Diefstal

Hoofdstuk 2. De aanpak van ongewenst gedrag

2.1 Hoe reageren wij op ongewenst gedrag?

Reactieprocedure

Om een leerling op rustige en respectvolle wijze weer op het rechte spoor te brengen, is het schoolbreed inzetten van een doordachte en consequente procedure de eerste stap die wij zetten bij **klein probleemgedrag**. Deze reactieprocedure is voor leerlingen voorspelbaar: ze weten na enkele keren wat er gaat komen als ze zich ongewenst gedragen.

Voorbeeld reactieprocedure:

Stap 1   **Loop naar de leerling toe en vraag de leerling naar de geldende gedragsverwachting.**

‘Wesley, wat is ook alweer de afspraak op de gang over de toon waarop je praat?’

*De leerling geeft het juiste antwoord en stelt zijn gedrag bij: **geef een compliment!***

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 2a.

Stap 2 a: **Vertel de leerling wat de gedragsverwachting is en vertel de leerling wat hij nu moet doen.**

“Wesley, op de gang praten we op een rustige toon. Praat nu op een rustige toon alsjeblieft”.

Stap 2b: **Loop weg en wacht 10 seconden.**

*De leerling stelt zijn gedrag bij: **geef een compliment!***

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 3.

Stap 3:   **Benoem het ongewenste gedrag, benoem de afspraak en geef een keuze.**

“Wesley, ik hoor dat je schreeuwt. De afspraak is dat je op een zachte toon praat in de gang. Of je blijft in de pauze binnen of je praat nu op zachte toon. Wat is je keuze?”

De leerling stelt zijn gedrag bij: geef aan dat de leerling een slimme keuze heeft gemaakt!

De leerling is ongehoorzaam, ga naar stap 4a.

Stap 4a: **Benoem de consequentie die volgt.**

“Oké, dan blijf je in de pauze binnen”

Stap 4b: **Loop weg**

Stap 5:   **Vul de gedragsregistratie in.**

Stop-loop-praat:

Het pestgedrag wordt preventief aangepakt met de Stop-Loop-Praat methode (zie hoofdstuk 5 in het Plan Positief Schoolklimaat). Deze methode wordt in alle groepen aangeleerd en regelmatig herhaald.

Bij **groot probleemgedrag** treden wij gelijk op en passen wij niet de reactieprocedure toe. Dit i.v.m. de ernst van de situatie.

Hoofdstuk 3 Consequenties bij probleemgedrag

3.1 Consequenties

Nadat je bij klein probleemgedrag de reactieprocedure hebt ingezet en het kind vertoont nog steeds ongewenst gedrag zet je een consequentie in. Het incident wordt geregistreerd in het **Gedragincidentenregistratie actueel** in Teams. Je maakt hier de keuze klein probleemgedrag. Hier vul je alle gegevens in en kiest een bij het probleemgedrag passende consequentie (kies niet steeds hetzelfde). Belangrijk hierbij is, dat je goed in beeld hebt wat het doel van het gedrag is. Hiervoor kun je kiezen uit de volgende lijst:

gesprek
verlies van privilege
time out/afzonderen
nablijven/tijd inhalen
wegsturen naar
herstellen schade
taak doen
schrijfstraf
contact met ouder/verzorger
anders

Bij groot probleemgedrag worden altijd de volgende stappen ondernomen:

1. Het kind wordt direct uit de situatie gehaald.
2. Er vindt overleg plaats met een of meerdere collega's van dezelfde bouw over een passende consequentie.
3. Er vindt een gesprek plaats met het kind over het gedrag.
4. De afgesproken consequentie vindt plaats.
5. Er vindt een gesprek plaats met de ouders/verzorgers.

Het incident wordt geregistreerd via de snelkoppeling **Gedragincidentenregistratie actueel** op je bureaublad. Je maakt hier de keuze groot probleemgedrag. Hier vul je alle gegevens in en geef je aan voor welke consequentie er gekozen is. Hiervoor kun je kiezen uit de volgende lijst:

gesprek
verlies van privilege
time out/afzonderen
nablijven/tijd inhalen
wegsturen naar
herstellen schade
taak doen
schrijfstraf

contact met ouder/verzorger
anders

3.2 Schorsing en verwijdering

Bij ernstige incidenten of bij structureel probleemgedrag kan de directie besluiten om de leerling te schorsen. De eerste stap is een Officiële Time Out.

Time Out

Dit betekent twee dagen in een andere ruimte dan het eigen lokaal. Bijv. de plusklas/ extra ruimte/ andere groep. Hier maakt het kind hetzelfde werk als de klas.

In de praktijk komt het soms voor dat er acuut opgetreden dient te worden. In dat geval wordt zo snel mogelijk contact opgenomen met het bevoegd gezag en de centrale directie.

Hier gaat dan de Procedure Schorsing en verwijdering in werking. Zie hiervoor het protocol.